

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка
протокол від 24 листопада 2022 р. № 13

Введено в дію наказом ректора
Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка
від 25 листопада 2022 р. № 437

Концепція

**вивчення іноземних мов здобувачами вищої освіти
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка**

ПЕРЕДМОВА

На сучасному етапі розвитку суспільства, який характеризується світовими інтеграційними та глобалізаційними процесами в усіх сферах діяльності (освітній, науковій, культурній, економічній, технічній тощо), підвищується роль іноземних мов як інструменту міжнародного спілкування, як засобу приєднання до європейського освітнього, наукового та професійного простору, як умови ефективної інтеграції та фактору економічного зростання країни. Іноземна мова є ключовим інструментом для міжнародного спілкування, а високий рівень володіння іноземною мовою серед випускників дозволить їм повноцінно й ефективно брати участь у професійному та академічному житті.

Цільовий рівень володіння іноземною мовою серед випускників закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО) згідно діючих навчальних програм з іноземних мов становить не нижче B1 (за глобальною шкалою, визначеною Загальноєвропейськими рекомендаціями з питань мовної освіти), але насправді значна кількість випускників ЗЗСО, особливо з сільської місцевості, не досягає зазначеного рівня. Тому до закладів вищої освіти (далі – ЗВО) потрапляють студенти з різним рівнем володіння іноземною мовою. Це призводить до того, що слабші студенти не можуть набути необхідного рівня мовної підготовки, що вимагається під час закінчення ЗВО, в них виникають складнощі при користуванні іноземними ресурсами, обмеження для міжнародної академічної мобільності, неможливість вивчати фахові дисципліни іноземною мовою. Сильніші студенти, за рахунок змішаного рівня мовної компетентності студентів і орієнтацію викладання на слабшого студента, втрачають рівень володіння іноземною мовою і при закінченні ЗВО мають рівень нижчий порівняно із рівнем при вступі. Усунення цих проблем потребує вхідного рівня мовної компетентності серед студентів не нижче B1.

Володіння іноземними мовами є одним із основних чинників інтеграції

України у світовий освітній, науковий і культурний простір, а впровадження нових підходів до викладання іноземних мов сприятиме підвищенню якості навчання, розширенню міжнародної співпраці, прискоренню входження Університету до світового освітнього, наукового та культурного простору.

Важливість іноземних мов для розширення освітніх і професійних можливостей людини є загальноєвропейською, а зростання ролі вивчення іноземних мов зумовлене:

- необхідністю забезпечити конкурентоспроможність українських учених та випускників на національному та міжнародному рівнях;
- прагненням до інтернаціоналізації вищої освіти;
- участю в програмах академічної мобільності.

Концепція вивчення іноземних мов здобувачами вищої освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (далі – Концепція) розроблена з урахуванням Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти: вивчення, навчання, оцінювання, й націлена на модернізацію іншомовної підготовки та визначає основні напрями діяльності з іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (далі – Університет).

Концепція запроваджує нові підходи до організації та планування підготовки фахівців за освітніми програмами всіх рівнів вищої освіти та всіх спеціальностей (*окрім спеціальності 035 «Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)», предметних спеціальностей 014.02 «Середня освіта (Мова і література (англійська))», 014.02 «Середня освіта (Мова і література (німецька))», 014.02 «Середня освіта (Мова і література (французька))» в тому числі у випадку їх поєднання в одній освітній програмі з іншими спеціальностями та предметними спеціальностями спеціальності 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)», а також у випадку поєднання в одній освітній програмі спеціальностей зі спеціалізацією «Іноземна мова») на основі розподілу за рівнями знань, встановлює нові норми часу для вивчення іноземної мови, удосконалює механізми планування і забезпечення заходів з організації освітнього процесу.*

Введення в дію Концепції дозволить підвищити ефективність вивчення іноземних мов в Університеті й оптимізувати освітній процес, спрямувавши його на забезпечення професійно орієнтованих мовних потреб здобувачів вищої освіти, підвищення їхньої конкурентоспроможності на національному та міжнародному рівнях.

Реалізація Концепції розпочинається з 2023/2024 навчального року і розрахована на чотири навчальні роки. Відповідно до Концепції, вивчення іноземної мови триває протягом усього періоду навчання здобувачів вищої освіти ступенів бакалавра, магістра та доктора філософії.

Концепцією також передбачено вдосконалення іншомовної підготовки науково-педагогічних працівників Університету.

Виконавці: кафедра практики англійської мови і методики її навчання; кафедра англійської мови і перекладу; кафедра німецької та французької мов і

методики їх навчання факультету української та іноземної філології.

Координатори Концепції: проректор з науково-педагогічної та інформатизації, начальник навчально-методичного відділу.

РІВНІ ВОЛОДІННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ

Для організації вивчення іноземної мови та визначення рівня володіння іноземною мовою у Концепції використовується глобальна шкала, визначена Загальноєвропейськими рекомендаціями з питань мовної освіти:

Таблиця 1. Рівні володіння іноземною мовою

А	Елементарний користувач (англійською – <i>Basic User</i>)	A1	Інтродуктивний або «відкриття» (англійською – <i>Breakthrough</i>)
		A2	Середній або «виживання» (англійською – <i>Waystage</i>)
В	Незалежний користувач (англійською – <i>Independent User</i>)	B1	Рубіжний (англійською – <i>Threshold</i>)
		B2	Просунутий (англійською – <i>Vantage</i>)
С	Досвідчений користувач (англійською – <i>Proficient User</i>)	C1	Автономний (англійською – <i>Effective Operational Proficiency</i>)
		C2	Компетентний (англійською – <i>Mastery</i>)

Таблиця 2. Дескриптори рівнів володіння іноземною мовою

Рівні володіння мовою		Дескриптори
Елементарний користувач	A1	Може розуміти і вживати побутові повсякденні вирази, а також елементарні речення, необхідні для задоволення конкретних потреб. Може відрекомендуватись або представити когось та може запитувати і відповідати на запитання про деталі особистого життя, наприклад, де він/вона живе; про людей, яких він/вона знає; про речі, які він/ вона має. Може взаємодіяти на простому рівні, якщо співрозмовник говорить повільно і чітко та готовий прийти на допомогу.
	A2	Може розуміти ізольовані фрази та широко вживані вирази, необхідні для повсякденного спілкування у сферах особистого побуту, сімейного життя, здійснення покупок, місцевої географії, роботи. Може спілкуватись у простих і звичайних ситуаціях, де необхідний простий і прямий обмін інформацією на знайомі та звичні теми. Може описати простими мовними засобами вигляд його/її оточення, найближче середовище і все, що пов'язане зі сферою безпосередніх потреб.
Незалежний користувач	B1	Може розуміти основний зміст чіткого нормативного мовлення на теми, близькі і часто вживані на роботі, при навчанні, під час дозвілля тощо. Може вирішити більшість питань під час перебування або подорожі у країні, мова якої вивчається. Може просто і зв'язно висловитись на знайомі теми або теми особистих інтересів. Може описати досвід, події, сподівання, мрії та амбіції, навести стислі пояснення і докази щодо точок зору та планів.
	B2	Може розуміти основні ідеї тексту як на конкретну, так і на

Рівні володіння мовою		Дескриптори
		абстрактну тему, у тому числі й технічні (спеціалізовані) дискусії за своїм фахом. Може нормально спілкуватися з носіями мови з таким ступенем швидкості та спонтанності, який не завдає труднощів жодній із сторін. Може чітко, детально висловлюватись на широке коло тем, виражати свою думку з певної проблеми, наводячи різноманітні аргументи за і проти.
Досвідчений користувач	C1	Може розуміти широкий спектр досить складних та об'ємних текстів і розпізнавати імпліцитне значення. Може висловлюватись швидко і спонтанно без помітних утруднень, пов'язаних з пошуком засобів вираження. Може ефективно і гнучко користуватись мовою у суспільному житті, навчанні та з професійними цілями. Може чітко, логічно, детально висловлюватись на складні теми, демонструючи свідоме володіння граматичними структурами, конекторами та зв'язними програмами висловлювання.
	C2	Може розуміти без утруднень практично все, що чує або читає. Може вилучити інформацію з різних усних чи письмових джерел, узагальнити її і зробити аргументований виклад у зв'язній формі. Може висловлюватись спонтанно, дуже швидко і точно, диференціюючи найтонші відтінки смислу у досить складних ситуаціях.

Загальні рівні володіння іноземною мовою встановлюються з метою підвищення якості вивчення та викладання іноземних мов, визначення стандартів рівнів володіння іноземною мовою у певній сфері для кожного ступеня навчання, встановленню найближчих цілей та розширенню довгострокових цілей ефективного володіння мовою.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КОНЦЕПЦІЇ

Мета Концепції полягає у створенні в Університеті організаційних та дидактичних умов для оволодіння здобувачами освіти іноземними мовами, визначенні основних напрямів розвитку вивчення іноземних мов, формуванні загальних та професійно орієнтованих іншомовних комунікативних компетентностей здобувачів освіти для підвищення їхньої конкурентоспроможності на національному та міжнародному рівнях.

Практична мета полягає у формуванні у здобувачів освіти загальних та професійно орієнтованих комунікативних мовленнєвих навичок і вмінь для забезпечення ефективного спілкування в академічному та професійному середовищі, тобто поступове формування професійно орієнтованих іншомовних комунікативних компетентностей на рівні:

- освітній ступінь бакалавра – B1+ (ускладнений рубіжний (англійською – *Strong Threshold*));
- освітній ступінь магістра – B2 (просунутий (англійською – *Advanced*));
- освітній ступінь доктора філософії – B2+ (ускладнений просунутий (англійською – *Strong Advanced*)).

Випускник з рівнем володіння іноземною мовою B2 має бути здатним ефективно спілкуватися іноземною мовою у професійному середовищі, щоб:

- обговорювати навчальні та пов'язані зі спеціальністю питання, для того щоб досягти порозуміння зі співрозмовником;

- готувати публічні виступи з галузевих питань, застосовуючи відповідні засоби вербальної комунікації та адекватні форми ведення дискусій і дебатів;

- знаходити нову текстову, графічну, аудіо- та відеоінформацію, що міститься в іншомовних галузевих матеріалах (як у друкованому, так і в електронному вигляді), користуючись відповідними пошуковими методами і термінологією;

- аналізувати іншомовні джерела інформації для отримання даних, що є необхідними для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень;

- писати професійні тексти і документи іноземною мовою з галузевих питань;

- писати ділові та професійні листи, демонструючи міжкультурне розуміння та попередні знання у конкретному професійному контексті;

- перекладати іншомовні професійні тексти українською мовою, користуючись двомовними термінологічними словниками, електронними словниками та відповідним програмним забезпеченням.

Реалізація Концепції сприятиме:

- підвищенню конкурентоспроможності вчених та випускників Університету на національному та міжнародному рівнях;

- інтернаціоналізації освітньої та наукової діяльності Університету;

- академічній мобільності;

- реалізації компетентнісного підходу у сфері іншомовної освіти;

- формуванню комунікативних компетентностей здобувачів освіти для здійснення академічної та професійної діяльності;

- залученню викладачів закордонних закладів вищої освіти, установ та організацій для читання гостьових лекцій іноземними мовами.

ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ

Вивчення іноземних мов базується на принципах, визначених у Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти та спрямованих на досягнення академічної мобільності здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників, їх успішної соціалізації в європейському та світовому просторі, які передбачають:

- реалізацію компетентнісного підходу, що передбачає здатність особи діяти в різних проблемних ситуаціях, використовуючи отримані знання, уміння та навички;

- прозорість та відповідність навчальних курсів, програм, критеріїв оцінювання міжнародним стандартам навчання та оцінювання досягнень у форматі міжнародних екзаменів;

- послідовність і неперервність іншомовної освіти;

- міждисциплінарну інтеграцію, яка передбачає співпрацю викладачів

професійно-орієнтованих та спеціальних дисциплін, що сприяє якісній іншомовній підготовці;

- гнучке управління процесом вивчення іноземних мов в Університеті, що дозволяє своєчасно вносити необхідні зміни та забезпечує зворотній зв'язок;

- оптимальна організація навчання іноземним мовам в Університеті, що передбачає активність та персональну відповідальність здобувачів як активних учасників освітнього процесу за свій освітній і професійний розвиток;

- формування стратегій автономного навчання мовам протягом життя, самостійного опанування нових знань та іншомовної інформації;

- професійну спрямованість вивчення іноземних мов на формування готовності до іншомовного спілкування в конкурентних професійних, ділових, наукових сферах та ситуаціях;

- активність та персональну відповідальність за свій освітній і професійний розвиток;

- системність у навчанні, яка полягає в організації процесу вивчення іноземних мов на основі єдиної нормативної бази, чітко визначених кількісних та якісних потреб, координацію заходів, структуризацію мовних курсів за рівнями підготовки;

- стандартизацію змісту навчання і контролю ефективності підготовки;

- студентоцентризм як основа особистісного та інтелектуального розвитку здобувачів і створення умов для реалізації потенціалу особистості;

- формування стратегій автономного навчання мовам протягом життя, самостійного опанування нових знань та іншомовної інформації.

ЗМІСТ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для встановлення вхідного рівня володіння іноземною мовою осіб, які вступили на навчання для здобуття вищої освіти ступеня бакалавра, проводиться вхідне тестування, результати якого визначають структурно-логічну схему вивчення іноземної мови.

Відповідно до мети Концепції, викладання іноземної мови має плануватись протягом усього часу навчання здобувачів в Університеті.

Для досягнення випускниками Університету цільового рівня володіння іноземною мовою на кожному рівні вищої освіти рекомендовано включити до освітніх програм відповідні навчальні дисципліни.

На першому (бакалаврському) рівні обов'язкова навчальна дисципліна «Іноземна мова» обсягом 18 кредитів ЄКТС вивчається на першому, другому та третьому курсах (1-6 семестри), а вибіркова навчальна дисципліна «Іноземна мова за професійним спрямуванням» обсягом 6 кредитів ЄКТС – на четвертому курсі (7-8 семестри) для всіх спеціальностей (окрім спеціальності 035 «Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)», предметних спеціальностей 014.02 «Середня освіта (Мова і література (англійська))», 014.02 «Середня освіта (Мова і література (німецька))», 014.02 «Середня освіта (Мова і література (французька))» в тому числі у випадку їх поєднання в одній освітній програмі з іншими

спеціальностями та предметними спеціальностями спеціальності 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)», а також у випадку поєднання в одній освітній програмі спеціальностей зі спеціалізацією «Іноземна мова»).

На другому (магістерському) рівні обов'язкова навчальна дисципліна «Іноземна мова за професійним спрямуванням» обсягом 3 кредити ЄКТС вивчається на першому курсі (1 семестр) для всіх спеціальностей (окрім спеціальності 035 «Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)», предметних спеціальностей 014.02 «Середня освіта (Мова і література (англійська))», 014.02 «Середня освіта (Мова і література (німецька))», 014.02 «Середня освіта (Мова і література (французька))» в тому числі у випадку їх поєднання в одній освітній програмі з іншими спеціальностями та предметними спеціальностями спеціальності 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)», а також у випадку поєднання в одній освітній програмі спеціальностей зі спеціалізацією «Іноземна мова»).

На третьому (освітньо-науковому) рівні обов'язкові навчальні дисципліни «Англійське академічне письмо» обсягом 4 кредити ЄКТС та «Наукова комунікація англійською мовою» обсягом 4 кредити ЄКТС вивчаються на першому курсі (1 семестр) та другому курсі (3 семестр) для всіх спеціальностей.

Рівень вищої освіти	Навчальна дисципліна	Семестр	Кредити ЄКТС	Аудиторні годин
Перший (бакалаврський) рівень	Іноземна мова	1	3	44
		2	3	44
		3	3	44
		4	3	44
		5	3	44
		6	3	44
	Іноземна мова за професійним спрямуванням (рівень B1+)	7	3	30
		8	3	30
Другий (магістерський) рівень	Іноземна мова за професійним спрямуванням (рівень B2)	1	3	27
Третій (освітньо-науковий) рівень	Англійське академічне письмо (рівень B2+)	1	4	46
	Наукова комунікація англійською мовою (рівень B2+)	3	4	46

Вивчення здобувачами вищої освіти обов'язкової навчальної дисципліни «Іноземна мова» передбачає виконання вимог щодо мовної освіти випускників закладів вищої освіти, а також досягнення, відповідно до набутих комунікативних умінь, відповідного рівня володіння іноземною мовою (B1).

Вивчення здобувачами вищої освіти вибіркової навчальної дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» надає можливість здобувачам удосконалити особисту іншомовну компетентність, необхідну для ефективного спілкування в академічному та професійному середовищі, що відповідає рівню володіння іноземною мовою (B1+).

Вивчення здобувачами вищої освіти обов'язкової навчальної дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» надає можливість здобувачам удосконалити особисту іншомовну компетентність, необхідну для ефективного спілкування в академічному та професійному середовищі, що відповідає рівню володіння іноземною мовою (B2).

Вивчення аспірантами обов'язкових навчальних дисциплін «Англійське академічне письмо» та «Наукова комунікація англійською мовою» надає можливість аспірантам розвивати свої академічні англійські компетенції, дозволить їм досягти мінімального рівня володіння англійською мовою B2+.

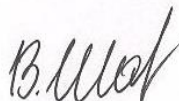
Методи навчання дисциплін «Іноземна мова», «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Англійське академічне письмо» та «Наукова комунікація англійською мовою» мають обиратися з урахуванням академічних і професійних потреб здобувачів освіти, передбачених освітньою програмою загальних і фахових компетентностей, а також програмних результатів навчання. Перевага надається методам навчання, які характеризуються інтерактивністю та студентоцентрованістю підходів до навчання і сприяють автономії, залученню та мотивації студентів.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

При відборі навчальних матеріалів для навчальної дисципліни «Іноземна мова» перевага надається підручникам авторитетних міжнародних видань, а рішення щодо вибору основного підручника ухвалюється на засіданні відповідної кафедри. Навчальні матеріали навчальних дисциплін «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Англійське академічне письмо» та «Наукова комунікація англійською мовою», як правило, розробляються викладачами відповідних кафедр на основі сучасних автентичних ресурсів, виходячи з академічних і професійних потреб здобувачів освіти, з урахуванням рекомендацій провідних міжнародних експертів з методики викладання іноземної мови та провідних фахівців, залучених до відповідної освітньої програми.

Університет забезпечує здобувачам освіти і викладачам доступ до високоякісних сучасних навчальних ресурсів (підручників міжнародних видань і електронних ресурсів), необхідних технічних та електронних засобів навчання та програмного забезпечення.

Проректор з науково-педагогічної
роботи та інформатизації

Володимир ШАРАН